

BELGISCHE SENAAT

BUITENGEWONE ZITTING 1988

10 MAART 1988

Voorstel van wet tot wijziging van de artikelen 187, 189, 190, 191, 192, 193 en 194 van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de voorwaarden voor de benoeming van de magistraten

(Ingediend door de heer Henrion)

TOELICHTING

In de openingsrede die de heer Ganshof van der Meersch, toen procureur-generaal, op de plechtige openingszitting van het Hof van Cassatie op 3 september 1973 uitsprak, onderstreepte hij als volgt het gevaar van politieke invloed bij de benoemingen van magistraten : « Politieke overwegingen blijken te dikwijls sterker dan de waarde van de persoon. De kandidaten worden gerangschikt naar hun politieke kleur, die aanspraak geeft op de benoeming, zodat de magistraat zonder politieke steun het moet afleggen... Aldus wordt een compensatiestelsel in het leven geroepen en bestendigd waarin politieke overwegingen de bovenhand hebben op de beroepsbekwaamheden en-verdiensden van de kandidaat. »

Zoals bekend is de benoeming van de magistraten op elk niveau van de rechterlijke hiërarchie in ons grondwettelijk stelsel (art. 99) een handeling die uitsluitend de uitvoerende macht toekomt. Nochtans is het niet het beginsel zelf van het optreden van de uitvoerende macht in de benoemingsprocedure van de magistraten dat reeds meer dan tien jaar geleden door de toenmalige procureur-generaal bij het Hof van Cassatie werd aangeklaagd.

SENAT DE BELGIQUE

SESSION EXTRAORDINAIRE DE 1988

10 MARS 1988

Proposition de loi modifiant les articles 187, 189, 190, 191, 192, 193 et 194 du Code judiciaire relatifs aux conditions de nomination des magistrats

(Déposée par M. Henrion)

DEVELOPPEMENTS

Dans la mercuriale prononcée au cours de la séance solennelle de rentrée de la Cour de Cassation, le 3 septembre 1973, M. Ganshof van der Meersch, alors procureur général, dénonçait en ces termes les dangers de l'influence politique dans la nomination des magistrats : « Les considérations politiques prennent trop souvent la valeur des hommes. Ces candidats sont rangés d'après leur appartenance politique; celle-ci constitue une prime à la nomination, au préjudice du magistrat dépourvu d'appuis politiques... Ainsi s'établit et se poursuit un système... où les considérations politiques occupent la première place, au détriment de celles qui s'attachent d'abord à la valeur et aux mérites professionnels du candidat. »

On sait que dans notre système constitutionnel (art. 99), la nomination des magistrats, à tous les niveaux de la hiérarchie judiciaire, est un acte réservé au pouvoir exécutif. Ce n'est pourtant pas le principe même de l'intervention du pouvoir exécutif dans la procédure de nomination des magistrats qui était critiqué, il y a plus de dix ans déjà, par l'ancien procureur général à la Cour de Cassation.

Die hoge magistraat preciseerde immers verder in zijn openingsrede : « De wetgever heeft terecht gemeend dat de magistratuur, zover als enigszins mogelijk, in taalopzicht de weerspiegeling van het land moet zijn. Ook in sociaal opzicht is dat wenselijk. De Regering moet dus bij de benoemingen rekening houden met bepaalde politieke omstandigheden. Maar niet genoeg kan de nadruk erop worden gelegd, dat de karakter- en geesteseigenschappen en de beroepsbekwaamheid van de magistraat volstrekt de doorslag moeten geven. »

Onlangs nog hebben de vertegenwoordigers van het Verbond der magistraten in hun tijdschrift van maart 1984 zich in dezelfde zin uitgelaten : « Haast iedereen geeft toe dat de benoeming van een magistraat een politieke daad is en ook moet blijven. » Over het pluralisme stelt het Verbond der magistraten : « Dat is een fundamenteel punt. Een pluralistische maatschappij moet een pluralistische magistratuur hebben... Met andere woorden moet elke regeling worden geweerd die kan leiden tot de beperking van het recht en de plicht van de Minister van Justitie om ervoor te waken dat in het rechterlijke korps alle grote gedachtenstromingen zijn vertegenwoordigd. »

Bijgevolg lijkt in de magistratuur zelf een consensus tot stand te komen over de opvatting dat in de huidige benoemingsregeling het gevaar niet zozeer ligt in het streven naar een zeker pluralisme in de opinies, dan wel in de mogelijkheid van overpolitiseren, die bij de recrutering ten nadele van de kwaliteit zou kunnen werken.

Ook moeten de beroepsbekwaamheid en de menselijke eigenschappen van de kandidaat anders dan op stukken kunnen worden nagetrokken; de heer Charles Van Reepinghen, Koninklijk Commissaris voor de gerechtelijke hervorming, beschreef twintig jaar geleden die hoedanigheid als volgt : « zijn oordeel, zijn stiptheid in het werk, zijn ijver, zijn hoedanigheden van geweten en gevoel voor maat, het juiste evenwicht tussen krachtdadigheid en goedheid die nodig zijn voor de vervulling van de hoge zending waarin iedere dag dezelfde toewijding en sereniteit vergt ».

De erg beperkte hervorming die hier wordt voorgesteld, steunt op vier overwegingen :

1. Een eerste premisse : om magistraat te kunnen worden moet de gegadigde eerst een werkelijke rechtspraktijk hebben gehad.

Als die premisse eenmaal is aanvaard, komt men onvermijdelijk tot de conclusie dat personen wier vroegere beroepsactiviteit hen niet met de praktijk van het rechtsleven vertrouwd heeft gemaakt, van de toegang tot het ambt zouden moeten worden uitgesloten.

Le haut magistrat précisait, en effet, plus loin : « Le législateur a entendu, à juste titre, que la magistrature fût, dans toute la mesure du possible, le reflet du pays au point de vue linguistique. Il est souhaitable qu'elle le soit aussi au point de vue social... Le Gouvernement doit donc tenir compte, dans les nominations, de certaines contingences politiques. Mais on ne saurait trop insister sur ce que les qualités de caractère et d'esprit du magistrat et ses titres professionnels doivent avoir une priorité absolue. »

Ce n'est pas autrement que s'exprimait, tout récemment, dans leur revue du mois de mars 1984, les représentants de l'Association syndicale des magistrats : « Presque tout le monde admet que la nomination d'un magistrat est un acte politique et qu'il doit le rester. » Parlant de pluralisme, l'Association syndicale des magistrats poursuit : « Il s'agit là d'un point fondamental. Une société pluraliste doit avoir une magistrature pluraliste... C'est dire qu'il faut écarter tout système qui réduirait le droit et le devoir du Ministre de la Justice de veiller à la représentation, au sein du corps judiciaire, de l'ensemble des grands courants d'opinion. »

Ainsi, il semble donc se dégager un consensus, au sein même de la magistrature, sur l'idée que le danger, dans le système actuel de nomination, ne réside pas dans la recherche d'un certain pluralisme des opinions, mais plutôt dans la possibilité d'excès de politisation qui pourrait s'exercer au détriment de la qualité dans le recrutement.

Il convient aussi que les qualités professionnelles et humaines du candidat puissent être vérifiées autrement que sur pièces; ces qualités que M. Charles Van Reepinghen, Commissaire royal à la réforme judiciaire, décrivait, il y a vingt ans, comme suit : « son jugement, son assiduité au travail et sa diligence, les qualités de conscience, de mesure, le juste équilibre de fermeté et bonté nécessaire à l'accomplissement d'une haute mission où chaque jour demande une application et une sérénité égales ».

La réforme, fort limitée, qui est ici proposée, s'appuie sur quatre considérations :

1. Un postulat de départ s'impose : l'accès à la fonction de magistrat requiert l'existence préalable, dans le chef du postulant, d'une pratique judiciaire réelle.

Le postulat admis, on en arrive à la conclusion inévitable que devraient être exclues de la possibilité d'accéder directement à la magistrature les personnes que leur activité professionnelle antérieure n'a pas familiarisées avec la pratique de la vie judiciaire.

Die uitsluiting geldt bijgevolg voor notarissen, ambtenaren en universiteitsprofessoren.

Het beginsel lijkt logisch te zijn. Personen die de voormelde beroepen uitoefenen, kunnen immers weliswaar uitstekende juristen zijn, maar niemand zal ontkennen dat een magistraat meer dan een jurist dient te zijn. Naast de louter juridische studie van een dossier, moet een magistraat in staat zijn de rechtzoekende te benaderen op het sociale, het menselijke en psychologische vlak en alleen door een veelvuldige aanwezigheid in het gerechtshof kan hij zulks leren.

2. Het recht en de plicht om recht te spreken zijn zo ernstig en sociaal zo zwaarwichtig dat ze alleen zouden mogen worden toevertrouwd aan mensen die met de rechtspraak vertrouwd zijn en die echt bewezen hebben zich aan de magistratuur te willen wijden.

Bijgevolg rijst de vraag of de ervaring van enkele jaren balie, die als toelatingsvoorwaarde voor de magistratuur wordt gesteld, wel volstaat. Het is bekend dat het toenemend aantal stagiairs in de meeste arrondissementen de mogelijke controle van de Orde op de activiteit van jonge advocaten denkbeeldig maakt. In tal van gevallen beantwoordt het patronaat niet meer aan de behoeften van een effectieve en geleide stage.

Bijgevolg moet aan de huidige voorwaarden voor een eerste benoeming als werkend magistraat, de vervulling van een gerechtelijke stage worden toegevoegd, waarvan de vorm door de Koning zal worden bepaald.

In zijn verslag van 1964 stelde de Koninklijke Commissaris een dergelijke stage voor, en wel voor een duur van drie jaar, wat wel erg lang is, vooral als de stage niet bezoldigd wordt.

Wanneer de stage degelijk is georganiseerd, zoals dat thans bij de parketten reeds het geval is, lijkt één jaar te volstaan.

« Niets verhindert ook dat de twee stages gecombineerd worden. In de Duitse Bondsrepubliek en in Frankrijk kan de gerechtelijke stagiair ingeschreven zijn bij de balie en als zodanig belast worden met de verdediging van behoeftigen » (verslag van de Koninklijke Commissaris, 1964, dl. I, blz. 167).

Men zou eveneens kunnen stellen dat de stage moet worden doorgemaakt bij een magistraat van een hoger rechtscollege dan de rechtbank van eerste aanleg; zo stelde Pierre Mimin voor dat stagiairs zouden kunnen samenwerken met raadsheren in het Hof van Cassatie (Dalloz 1946, Kroniek VIII, blz. 29).

Misschien kan een stage meer vruchten afwerpen indien ze verloopt bij een rechtscollege dat ten gronde oordeelt (eerste aanleg of beroep).

L'exclusion vise ainsi les notaires, les fonctionnaires et les professeurs d'université.

Le principe semble logique. En effet, les personnes exerçant les professions précitées peuvent être, certes, d'excellents juristes; cependant, nul ne contestera que le magistrat doit être plus qu'un juriste. Outre l'étude purement juridique d'un dossier, le magistrat doit être capable de se livrer à une approche sociale, humaine et psychologique du justiciable que seule peut procurer la fréquentation habituelle du Palais de Justice.

2. Le droit de juger, l'obligation de juger sont tellement graves, tellement lourds socialement, que leur attribution devrait être réservée à ceux qui ont déjà vécu le droit et manifesté l'intention réelle de se consacrer à la magistrature.

On peut, dès lors, se demander si l'expérience de quelques années de barreau, prévue comme condition d'accès à la magistrature, est suffisante. Chacun sait que le nombre croissant des stagiaires rend illusoire, dans la plupart des arrondissements, le contrôle que peuvent exercer sur les activités du jeune avocat, les autorités de l'Ordre. Dans bien des cas, le patronat a cessé de répondre aux nécessités d'un stage effectif et dirigé.

Il s'indique donc d'ajouter aux conditions actuelles pour une première nomination en qualité de magistrat effectif, l'accomplissement d'un stage judiciaire dont le Roi organisera les modalités.

Dans son rapport de 1964, le Commissaire royal préconisait un tel stage mais pour une durée de trois années, ce qui paraît fort exigeant, surtout si ce stage n'est pas rémunéré.

Si le stage est bien organisé, comme il l'est déjà actuellement auprès des parquets, une durée d'un an paraît suffisante.

Rien ne s'oppose à ce qu'il soit combiné avec le stage au barreau. En République fédérale allemande et en France, le stagiaire peut être inscrit au barreau et, comme tel, être chargé de la défense d'indigents (rapport du Commissaire royal, 1964, t. I, p. 167).

On peut aussi concevoir que le stage puisse se faire auprès d'un magistrat d'une juridiction supérieure au tribunal de première instance; ainsi Pierre Mimin a suggéré que les stagiaires puissent collaborer avec les conseillers à la Cour de Cassation (Dalloz 1946, Chronique VIII, p. 29).

On peut penser qu'un stage serait plus fructueux s'il a lieu auprès d'une juridiction de fond (première instance ou appel).

Eenvoudiger nog, bij de wet van 8 april 1971 werd een gerechtelijke stage georganiseerd voor de kandidaat-magistraten van het parket en, luidens het advies van de ter zake bevoegde personen, geeft die regeling algehele voldoening : bijgevolg hoeft men alleen de toepassing van de wet van 8 april 1971 tot de zittende magistratuur uit te breiden.

Dat zou een eerste vorm van georganiseerde stage betekenen voor al wie een eerste benoeming als werkend magistraat beoogt.

Vanzelfsprekend is de kennismaking met de juridictionele werking waartoe de stage gelegenheid biedt, niet noodzakelijk wanneer de kandidaat, gedurende een periode die voldoende lang is, een gerechtelijk of hiermee gelijkgesteld ambt vervuld heeft (wat het geval is voor het Arbitragehof; zie F. Dumon, « La Cour d'Arbitrage », *J.T.* 1983, blz. 533 e.v.) of een ambt bij de Raad van State heeft uitgeoefend.

De referendarissen bij het Arbitragehof of de auditeurs en de referendarissen bij de Raad van State voldoen dus aan deze voorwaarde.

3. Wat in het bijzonder de rechters in de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel betreft, legt het Gerechtelijk Wetboek een minimumleeftijd van dertig jaar en vijf jaar rechtspraktijk op.

Als een jaar gerechtelijke stage verplicht wordt gesteld, is er geen enkel bezwaar om die eerste vereiste tot ten volle 28 jaar te verlagen, aangezien de verworven en bewezen ervaring boven de leeftijdsvoorwaarde primeert.

4. Als het dossier in de toekomst een verslag van de magistraat bij wie de gerechtelijke stage werd volbracht zou bevatten, lijkt het tenslotte opportuun dat daarin ook de opinie zou voorkomen van degenen die de gehele beroepservaring van de kandidaat hebben kunnen volgen.

De aan de uitvoerende macht, die de benoeming moet doen, te verstrekken informatie is immers van primordiaal belang.

Bijgevolg zijn wij van oordeel dat men met het oog op de best mogelijke informatie van de Minister het geven van adviezen moet organiseren, waarop de Minister kan steunen om zich een oordeel te vormen over het dossier van elke kandidaat. Daarom stellen wij voor in elk gerechtelijk arrondissement een commissie in te stellen met vertegenwoordigers van de plaatselijke gerechtelijke kringen die het best geplaatst lijken te zijn om een degelijk advies uit te brengen over de persoonlijkheid van een kandidaat, aangezien hij bij de uitoefening van zijn beroep geregeld met hen in contact is geweest.

Een dergelijke procedure hoeft echter niet logisch noch dwingend te zijn.

Plus simplement, on sait qu'un stage judiciaire est organisé par la loi du 8 avril 1971 pour les candidats magistrats du parquet et que le système, selon les avis autorisés, donne entière satisfaction : il suffira donc d'étendre l'application de la loi du 8 avril 1971 aux fonctions de siège.

Ceci constituerait une première modalité d'organisation de stage pour tous les candidats à une première nomination de magistrat effectif.

Il va de soi que l'initiation au fonctionnement juridictionnel que fournit le stage n'est pas nécessaire lorsque le candidat a rempli, pendant un temps suffisant, des fonctions judiciaires ou assimilées (ce qui est le cas pour la Cour d'Arbitrage; voir F. Dumon, « La Cour d'Arbitrage », *J.T.* 1983, p. 533 et suivantes) ou encore des fonctions au Conseil d'Etat.

Les référendaires à la Cour d'Arbitrage ou les auditeurs et référendaires au Conseil d'Etat répondent donc à cette condition.

3. Pour ce qui concerne en particulier les juges au tribunal de première instance, au tribunal du travail et au tribunal du commerce, le Code judiciaire prévoit un âge minimum de trente ans et cinq ans de pratique judiciaire.

Dès l'instant où une année de stage judiciaire serait rendue obligatoire, rien n'empêche de ramener cette première exigence à 28 ans accomplis, l'expérience acquise et vérifiée devant primer la condition d'âge.

4. Enfin, si le dossier contient, à l'avenir, un rapport du magistrat auprès duquel le stage judiciaire a été accompli, il paraît opportun qu'y figure en même temps l'opinion de ceux qui ont pu suivre l'ensemble de l'expérience professionnelle du candidat.

L'information du pouvoir exécutif qui doit nommer est primordiale.

Nous pensons dès lors qu'afin d'assurer la meilleure information possible au Ministre, il faudrait organiser la délivrance des avis dont celui-ci s'entoure pour apprécier le dossier de chaque candidat. C'est pourquoi nous proposons de créer, au sein de chaque arrondissement judiciaire, un comité regroupant les représentants du monde judiciaire local qui semblent les plus à même de donner un avis valable sur la personnalité du candidat en raison du fait qu'ils sont amenés à le côtoyer régulièrement dans l'exercice de sa profession.

Ce genre de procédure ne doit cependant être ni lourd, ni contraignant.

In een eerste fase kan worden volstaan met het uitbrengen van een advies.

Nadien kan men in de wet opnemen dat de voordracht van de Minister aan de Koning met redenen moet zijn omkleed indien ze afwijkt van het door de commissie uitgebrachte advies.

Een experiment dat in grote trekken met het bovenstaande overeenkomt, werd overigens onlangs in sommige arrondissementen door de Minister van Justitie opgezet.

**

Wat nu in het bijzonder de vrederechters betreft, die uiteraard alleenrechtsprekende rechters zijn, is het de gewoonte dat in dat ambt alleen advocaten worden benoemd die op een lange ervaring kunnen bogen. Het ware wenselijk die gewoonte in de wet vast te leggen en tien jaar rechtspraak te vergen, zodat de verplichting van een gerechtelijke stage waarvan hierboven sprake is, kan vervallen. Dat is het doel van de wijziging die door artikel 1 van het onderhavige wetsvoorstel in artikel 187 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangebracht.

Om dezelfde redenen wordt voorgesteld het aantal jaren rechtspraak, dat in de artikelen 189, 190 en 193 van het Gerechtelijk Wetboek wordt geveerd van de voorzitters, procureurs des Konings, arbeidsauditeurs en ondervoorzitters, van vijf op tien jaar te brengen.

**

VOORSTEL VAN WET

ARTIKEL 1

Artikel 187 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 187.* — Om tot vrederechter-titularis of rechter-titularis in de politierechtbank dan wel tot toegevoegd vrederechter of rechter in de politierechtbank te worden benoemd, moet men volle tweendertig jaar oud zijn, doctor in de rechten zijn en in België ten minste tien jaar werkzaam zijn geweest aan de balie, een gerechtelijk ambt hebben vervuld of een ambt hebben uitgeoefend bij de Raad van State. »

ART. 2

Artikel 191 van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 191.* — Om tot rechter in de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank of de recht-

Dans un premier stade, il suffira que l'avis soit exprimé.

Ultérieurement, on pourra prévoir dans la loi que la proposition du Ministre au Roi devra être motivée si elle s'écarte de l'avis exprimé par le comité.

Une expérience correspondant, dans les grandes lignes, à ce qui précède vient d'ailleurs d'être organisée par le Ministre de la Justice dans certains ressorts.

**

Pour ce qui concerne en particulier les juges de paix, par définition juges uniques, la pratique s'est établie en ce sens que ne sont appelés à ces fonctions que des praticiens bénéficiant d'une longue expérience. Il paraît opportun de traduire cette pratique dans la loi en exigeant dix années de pratique judiciaire, ce qui permet de dispenser de l'obligation du stage judiciaire dont question ci-avant. Tel est le sens de la modification proposée à l'article 187 du Code judiciaire par l'article 1er de cette proposition de loi.

Par identité de motifs, il est proposé de porter de cinq à dix années de pratique judiciaire, l'exigence requise par les articles 189, 190 et 193 du Code judiciaire pour les présidents, procureurs, auditeurs et vice-présidents.

R. HENRION.

**

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE 1er

L'article 187 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 187.* — Pour pouvoir être nommé juge de paix ou juge au tribunal de police, titulaire ou de complément, le candidat doit être âgé de trente-deux ans accomplis, être docteur en droit, avoir, en Belgique et pendant au moins dix ans, suivi le barreau, exercé des fonctions judiciaires ou exercé des fonctions au Conseil d'Etat. »

ART. 2

L'article 191 du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 191.* — Pour pouvoir être nommé juge au tribunal de première instance, au tribunal du

bank van koophandel te worden benoemd, moet men volle achtentwintig jaar oud zijn, doctor in de rechten zijn en in België ten minste vijf jaar werkzaam zijn geweest aan de balie.

Bovendien moet men een gerechtelijke stage van ten minste één jaar hebben volbracht op de wijze die door de Koning is bepaald.

Van de stage wordt vrijgesteld hij die gedurende ten minste één jaar een gerechtelijk ambt heeft vervuld of een ambt heeft uitgeoefend bij de Raad van State.

Voor de kandidaat-rechter in de arbeidsrechtbank die houder is van een diploma van licentiaat in het sociaal recht uitgereikt door een Belgische universiteit, wordt de tijd bedoeld in het eerste lid verminderd tot drie jaar, op voorwaarde dat de in het tweede lid bedoelde stage bij een arbeidsrechtbank of een arbeidsauditoraat is volbracht. »

ART. 3

Artikel 192 van het Gerechtelijk Wetboek wordt aangevuld met de volgende woorden : « met uitzondering van de in het tweede lid van artikel 191 bedoelde stage ».

ART. 4

Artikel 194 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 4 augustus 1986, wordt vervangen door de volgende bepaling :

« *Artikel 194.* — Om tot substituut-procureur des Konings of substituut-arbeidsauditeur te worden benoemd, moet men volle vijfentwintig jaar oud zijn, doctor in de rechten zijn en in België ten minste drie jaar werkzaam zijn geweest aan de balie.

Bovendien moet men een stage van ten minste één jaar bij een parket hebben volbracht op de wijze die door de Koning is bepaald.

Voor de kandidaat-substituut-arbeidsauditeur die houder is van een diploma van licentiaat in het sociaal recht uitgereikt door een Belgische universiteit, wordt de tijd bedoeld in het eerste lid verminderd tot twee jaar, op voorwaarde dat de in het tweede lid bedoelde stage bij een arbeidsrechtbank of een arbeidsauditoraat is volbracht. Van de stage wordt vrijgesteld hij die gedurende ten minste één jaar een gerechtelijk ambt heeft vervuld of een ambt heeft uitgeoefend bij de Raad van State. »

ART. 5

In de artikelen 189 en 190 van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden « ten minste vijf jaar » vervangen door de woorden « ten minste tien jaar » en vervallen de woorden « of de rechtswetenschap hebben onderwezen aan een universiteit ».

travail ou au tribunal de commerce, le candidat doit être âgé de vingt-huit ans accomplis, être docteur en droit, avoir, en Belgique et pendant au moins cinq ans, suivi le barreau.

En outre, le candidat doit avoir accompli un stage judiciaire d'au moins un an selon les modalités déterminées par le Roi.

Est dispensé de ce stage, celui qui a, pendant un an au moins, exercé des fonctions judiciaires ou exercé des fonctions au Conseil d'Etat.

A l'égard du candidat aux fonctions de juge au tribunal du travail, porteur d'un diplôme de licencié en droit social délivré par une université belge, le délai prévu au premier alinéa est réduit à trois ans, à la condition que le stage visé au deuxième alinéa ait été accompli dans un tribunal du travail ou un auditorat du travail. »

ART. 3

L'article 192 du Code judiciaire est complété par les mots suivants : « à l'exception du stage prévu au deuxième alinéa de l'article 191 ».

ART. 4

L'article 194 du Code judiciaire, modifié par la loi du 4 août 1986, est remplacé par la disposition suivante :

« *Article 194.* — Pour pouvoir être nommé substitut du procureur du Roi ou substitut de l'auditeur du travail, le candidat doit être âgé de 25 ans accomplis, être docteur en droit, avoir, en Belgique et pendant au moins trois ans, suivi le barreau.

En outre, le candidat doit avoir accompli un stage d'au moins un an auprès d'un parquet selon les modalités déterminées par le Roi.

A l'égard du candidat aux fonctions de substitut de l'auditeur du travail, porteur d'un diplôme de licencié en droit social, le délai prévu au premier alinéa est réduit à deux ans, à la condition que le stage visé au deuxième alinéa ait été accompli dans un tribunal du travail ou un auditorat du travail. Est dispensé de ce stage celui qui a, pendant un an au moins, exercé des fonctions judiciaires ou exercé des fonctions au Conseil d'Etat. »

ART. 5

Aux articles 189 et 190 du Code judiciaire, les mots « pendant au moins cinq ans » sont remplacés par les mots « pendant au moins dix ans » et les mots « ou enseigné le droit dans une université » sont supprimés.

In artikel 193 van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden « ten minste vijf jaar » vervangen door de woorden « ten minste tien jaar ».

ART. 6

In het Gerechtelijk Wetboek wordt een artikel 194bis ingevoegd, luidende :

« *Artikel 194bis.* — In elk gerechtelijk arrondissement wordt een commissie ingesteld, die advies moet uitbrengen over de kandidaten van het arrondissement die naar een van de in de artikelen 191 tot 194 bedoelde ambten dingen.

De adviescommissie bestaat uit de voorzitters van de rechtbank van eerste aanleg, de arbeidsrechtbank en de rechtbank van koophandel, de procureur des Konings, de arbeidsauditeur en de stafhouder van de Orde of hun gemachtigde afgevaardigde.

Wanneer de kandidaat referendaris bij het Arbitragehof dan wel auditeur of referendaris bij de Raad van State is, wordt het in het eerste lid bedoelde advies vervangen door een advies van het rechtscollege waaraan de kandidaat verbonden is. »

A l'article 193 du Code judiciaire, les mots « pendant au moins cinq ans » sont remplacés par les mots « pendant au moins dix ans ».

ART. 6

Un article 194bis, rédigé comme suit, est inséré dans le Code judiciaire :

« *Article 194bis.* — Il est institué, au sein de chaque arrondissement judiciaire, un comité chargé d'émettre un avis sur le ou les candidats de l'arrondissement postulant l'une des fonctions visées aux articles 191 à 194.

Le comité d'avis est constitué par les présidents des tribunaux de première instance, du travail et de commerce, par le procureur du Roi, l'auditeur du travail et le bâtonnier de l'Ordre ou leurs représentants délégués.

Lorsque le candidat a soit la qualité de référendaire à la Cour d'Arbitrage ou d'auditeur ou référendaire au Conseil d'Etat, l'avis prévu à l'alinéa premier est remplacé par un avis émis par la juridiction à laquelle il est attaché.

R. HENRION.